

**UCHWAŁA NR XXXIV/287/2018
RADY GMINY PORĄBKA**

z dnia 27 lutego 2018 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny Gminy Porąbka na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2017 r. poz. 1875 ze zm.), art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 697 ze zm.)

**Rada Gminy Porąbka
uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjąć do realizacji Program Wspierania Rodziny Gminy Porąbka na lata 2018-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Porąbka oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Zbigniew Drabek

Załącznik do uchwały Nr XXXIV/287/2018

Rady Gminy Porąbka

z dnia 27 lutego 2018 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2018-2020

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE.....	2
I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU.....	3
II. DIAGNOZA SYTUACI SPOŁECZNEJ W GMINIE PORĄBKA.....	6
2. 1. Dane podstawowe o Gminie.....	6
2.2. Wspieranie rodziny w trudnej sytuacji życiowej.....	10
2.3. Zasoby kadrowe i instytucjonalne w obszarze wspierania rodziny i dziecka	18
III. BADANIA DOTYCZĄCE POSTRZEGANIA PRZEZ MIESZKAŃCÓW GMINY PROBLEMÓW RODZINY.....	21
IV. CELE PROGRAMU.....	28
V. REALIZATORZY PROGRAMU.....	36
VI. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU.....	36
VII. ADRESACI POROGRAMU ORAZ JEGO WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA.....	36

WPROWADZENIE

Rodzina jest dla człowieka środowiskiem, w którym czuje się najbezpieczniej w sensie społecznym i psychicznym i najlepiej zaspokaja swoje psychospołeczne potrzeby. Pomimo, iż istnieje wiele instytucji nastawionych na wspieranie rozwoju człowieka, żadna nie jest w stanie zastąpić rodziny, która nadal jest najważniejszym środowiskiem życia oraz rozwoju człowieka.

„Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, które kształtuje jego uczucia, postawy oraz wywiera ogromny wpływ na powstawanie systemu wartości, norm i wzorców postępowania. Inne grupy społeczne czy instytucje, takie jak: szkoła, grupy rówieśnicze, różnorodne organizacje, kościół uzupełniają jedynie wpływ rodziny na dziecko. Jednym z ważniejszych atutów decydujących o przewadze rodziny nad innymi środowiskami jest bardzo wczesne, już od momentu urodzenia się dziecka, rozpoczęcie jej oddziaływania. Rola rodziny jako środowiska wychowawczego nie ogranicza się tylko do wczesnych lat życia dziecka, nie kończy się nawet wtedy, gdy dziecko jest już samodzielne, czy też zakłada własną rodzinę. Świat życia rodzinnego otacza człowieka i trwa przez całe życie”.¹

Przemiany dokonujące się we współczesnej rodzinie nie zawsze pociągają za sobą skutki pozytywne.

Zmieniające się w bardzo szybkim tempie otoczenie rodziny t.j. sytuacja społeczna, ekonomiczna, kulturowa, powodują problemy w jej funkcjonowaniu, które w konsekwencji mogą doprowadzić do niewydolności tego środowiska wychowawczego, w tym do zaniku dotychczas wypełnianych funkcji i ról rodzinnych.

Pomoc rodzinie w tym momencie wymaga stworzenia spójnego systemu wsparcia opartego na współpracy wielu osób i instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka.

Wedle ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 697 ze zm.) obowiązek wspierania rodziny przeżywającej

¹ Cęcelek Grażyna, Rodzina – jej przemiany oraz zagrożenia i problemy wychowawcze. Mazowieckie Studia Humanistyczne 11/12 s. 239-249, 2005

trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym cytowaną ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Gminny program wspierania rodziny powinien być odpowiedzią na realne problemy towarzyszące społeczności lokalnej przede wszystkim w obszarze funkcjonowania rodziny. Zdiagnozowanie ich wymaga oparcia się o wiele źródeł informacji.

Dla potrzeb opracowania niniejszego Programu wykorzystano między innymi dane za rok 2016 Głównego Urzędu Statystycznego, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej, Powiatowego Urzędu Pracy. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe dotyczące postrzegania przez mieszkańców sytuacji rodzin w Gminie Porąbka.

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA I REALIZACJI PROGRAMU.

Zadania dotyczące wspierania rodziny opisane są przede wszystkim w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 697 ze zm.).

Zgodnie z dyspozycją art. 176 pkt 1 tej ustawy do zadań własnych gminy **należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.**

Ponadto w katalogu zadań nałożonych na Gminę cytowaną ustawą znalazły się:

Art. 176 pkt:

- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) (uchylona)
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Oprócz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, działania dotyczące wsparcia rodziny regulowane są także innymi aktami prawnymi w tym:

- Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1769 ze zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 1390),
- Ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości o przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 487 ze zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 783 ze zm.),
- Ustawą z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016r. poz. 1860) i wprowadzonym na jej podstawie Uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 roku Programem kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”.

Program pozostaje w zgodności ze **Strategią Rozwoju Gminy Porąbka na lata 2008-2020 /aktualizacja/** oraz **Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Porąbka na lata 2011-2020**, jak również **Strategią rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Bielskiego na lata 2016-2025**.

Jest też ściśle powiązany z **Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Porąbka na lata 2017-2021**.

Zgodny jest także z **Wojewódzkim programem wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2016-2020**, w którym za cel główny i misję przyjęto *Efektywny system wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim*. Natomiast za cel szczegółowy 1 przyjęto: Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji.

Dla jego realizacji przyjęto 5 kierunków działań:

- 1.1. Działania profilaktyczne w środowiskach ryzyka oraz rozwój edukacji rodzin i podnoszenie kompetencji rodzicielskich;
- 1.2. Rozszerzenie dostępu do poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i innych specjalistycznych form wspierania rodzin (terapeutycznych, mediacyjnych, prawnych, itp.) zwłaszcza dla rodzin, które znalazły się w trudnej/kryzysowej sytuacji;
- 1.3. Zapewnienie rodzinom z dziećmi dostępu do usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 1.4. Rozwój asystentury rodzinnej oraz promowanie idei rodziny wspierającej;
- 1.5. Wzmacnianie integracji działań służb na rzecz rodziny – multiprofesjonalizacja pracy z rodziną.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE PORĄBKA.

2.1. Dane podstawowe o Gminie.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku ludność Gminy Porąbka stanowiło **15 501** osób w tym 7889 kobiet i 7612 mężczyzn.

Liczba mieszkańców Gminy systematycznie wzrasta. W stosunku do roku 2014 zwiększyła się o **117** osób. W roku 2016 w Gminie zawarto **72** małżeństwa.

Przyrost naturalny wyrażony w liczbach bezwzględnych był dodatni. Odnotowano bowiem **174** urodzenia żywe i **165** zgonów.

Tabela Nr 1. Ludność według płci – stan na 31.12.2016r.

Wyszczególnienie	Gmina Porąbka		Powiat Bielski		Województwo Śląskie	
ogółem	15501	100,00%	162926	100,00%	4559164	100,00%
mężczyźni	7612	49,11%	79507	48,80%	2198856	48,23%
kobiety	7889	50,89%	83419	51,20%	2360308	51,77%

Źródło: GUS, US Katowice

Tabela Nr 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku – stan na 31.12.2016r.

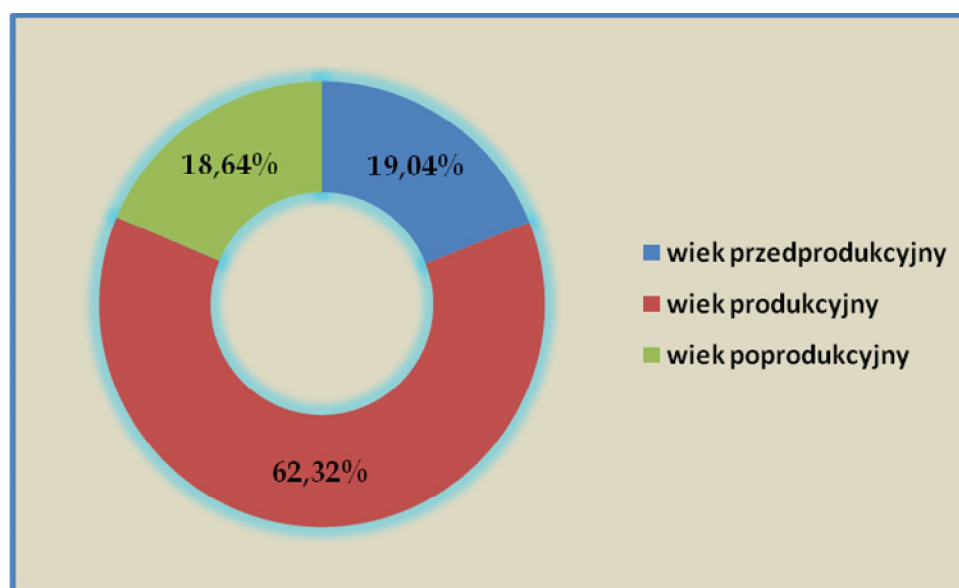
Wyszczególnienie	Gmina Porąbka		Powiat Bielski		Województwo Śląskie	
Ogółem	15501	100,00%	162926	100,00%	4559164	100,00%
w wieku przedprodukcyjnym	2951	19,04%	31210	19,16%	767290	16,83%
w wieku produkcyjnym	9661	62,32%	101414	62,24%	2818424	61,82%
w wieku poprodukcyjnym	2889	18,64%	30302	18,60%	973450	21,35%

Źródło: GUS, US Katowice

Struktura ludności Gminy Porąbka według ekonomicznych grup wieku z podziałem na wiek przedprodukcyjny, wiek produkcyjny i wiek poprodukcyjny jest korzystniejsza od tej, która występuje w województwie śląskim. Jednak w porównaniu z Powiatem Bielskim wypada nieco gorzej.

W ogóle ludności Gminy mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym stanowili w 2016 roku **18,64%**, natomiast w Powiecie Bielskim **18,60%**. Z kolei ludność w wieku przedprodukcyjnym to odpowiednio w Gminie Porąbka **19,04%**, w Powiecie Bielskim - **19,16%**. Powyższe wskazuje na postępujący proces starzenia się mieszkańców Gminy.

Wykres Nr 1: Ludność Gminy Porąbka według ekonomicznych grup wieku – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku.

Źródło: dane GUS

W roku szkolnym 2016/2017 w Gminie Porąbka funkcjonowało **5** przedszkoli, które dysponowały **457** miejscami (liczba dzieci uczęszczających **465**), **4** szkoły podstawowe, do których uczęszczało **942** uczniów oraz **4** gimnazja z **336** uczniami.

Opiekę zdrowotną świadczy mieszkańcom Gminy **1** niepubliczny zakład opieki zdrowotnej w skład którego wchodzi 4 ośrodki zdrowia. Poza tym funkcjonuje kilka prywatnych praktyk lekarskich oraz działa 5 aptek.

W Gminie wzrasta liczba mieszkań indywidualnych - z **4126** w roku 2015 do **4166** w roku 2016. W okresie tym nie odnotowano natomiast mieszkań oddawanych do użytkowania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem.

W zasobie mieszkaniowym Gminy pozostawało w 2016 roku **20** mieszkań. Wniosek o przydział mieszkania z tego zasobu złożyło **5** rodzin. **1** rodzina obejmowana była pomocą w formie dodatku mieszkaniowego (kwota wypłaconych świadczeń – **631,00 zł**).

Dane GUS wskazują, że w 2016 roku w gminie Porąbka było **2.522** pracujących (według faktycznego miejsca pracy). Informacja ta nie odzwierciedla jednak w pełni rzeczywistości, gdyż statystyka obejmuje tylko podmioty gospodarcze, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Jednakże w przeciągu ostatnich lat tylko na podstawie tych danych zaobserwować można, że liczba osób zatrudnionych stale wzrastała. W 2014 roku na 1.000 osób, pracowało **146** osób, w 2015 roku **149** osób, a w 2016 roku odnotowano **163** osoby pracujące.

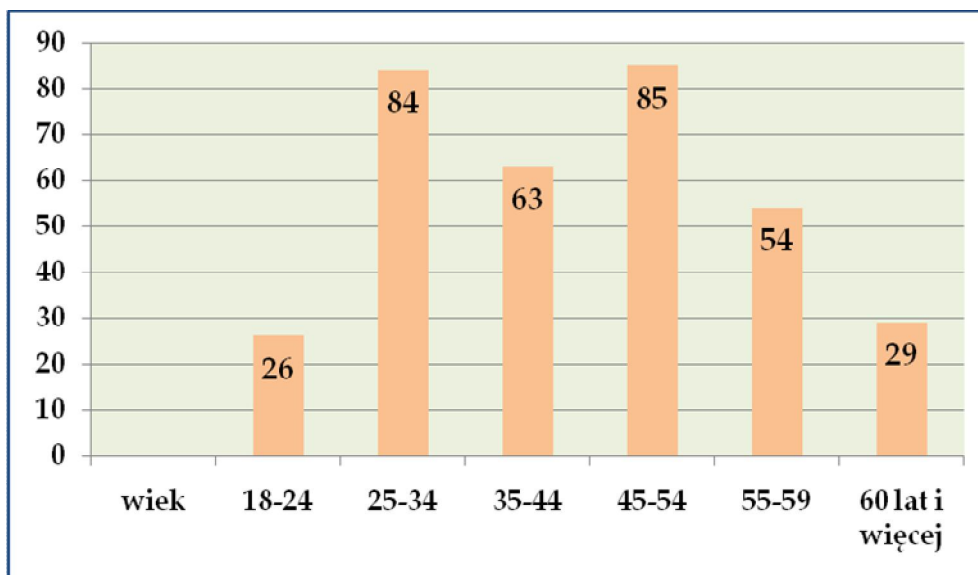
Statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej potwierdzają znaczny spadek zarejestrowanych mieszkańców Gminy Porąbka. Na koniec roku 2015 było ich aż o **245** mniej niż w tym samym okresie roku 2013. Wśród **341** zarejestrowanych jako bezrobotne w 2016 roku **50,73%** stanowiły kobiety. **34,31 %** stanowiły osoby zarejestrowane jako bezrobotne powyżej 24 miesięcy. Dominowały osoby z wykształceniem: zasadniczym zawodowym (**36,66%**). Wykształcenie gimnazjalne i niższe posiadało **23,46%** osób a policealne i średnie zawodowe **21,70%** osób. Dominowały osoby w przedziałach wiekowych **45 -54** i **25-34** lat.

Tabela Nr 3. Liczba bezrobotnych w Gminie Porąbka w latach 2014-2016, według stanu na dzień 31 grudnia.

Rok	2014	2015	2016
Liczba bezrobotnych	586	481	341
w tym liczba bezrobotnych kobiet	296	232	173
udział kobiet w ogóle bezrobotnych	50,5%	48,23%	50,73%
bezrobotni powyżej 24 miesięcy	173	176	117
bezrobotni niepełnosprawni	57	44	30

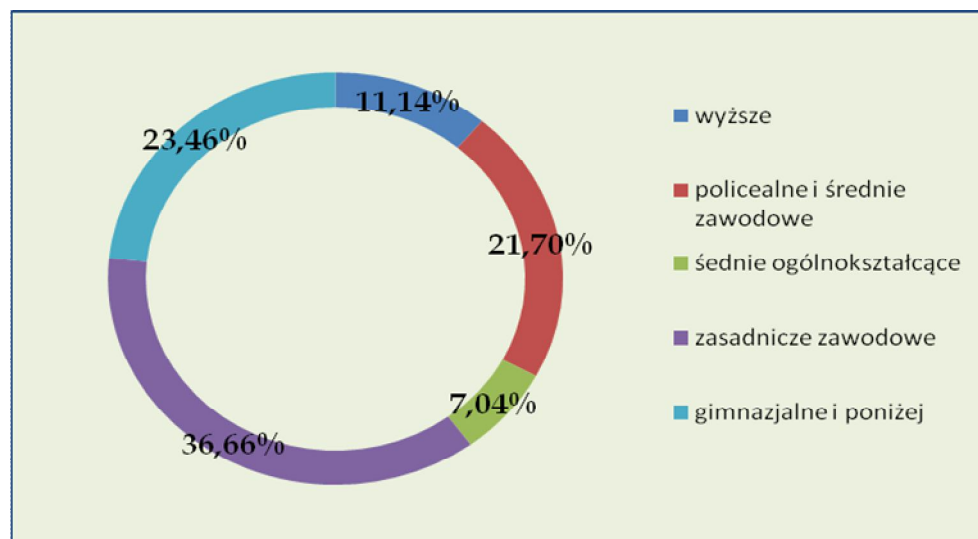
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej.

Wykres Nr 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Porąbka zarejestrowanych jako bezrobotne – stan w dniu 31 grudnia 2016 roku.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PUP w Bielsku-Białej.

Wykres Nr 3. Struktura bezrobotnych mieszkańców Gminy Porąbka według poziomu wykształcenia – stan w dniu 31.12.2016r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PUP w Bielsku-Białej.

2.2. Wspieranie rodziny w trudnej sytuacji życiowej.

Zadania w zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej realizowane są w głównej mierze przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce, zwany dalej Ośrodkiem.

Ośrodek realizuje zadania wynikające z wielu aktów prawnych, do których obok ustawy o pomocy społecznej należą między innymi:

- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Z pomocy udzielonej przez Ośrodek w 2016 roku a wynikającej z ustawy o pomocy społecznej skorzystało **241** rodzin, w których żyło **556** osób (co stanowi **3,59** % ogółu zamieszkałych w Gminie na dzień 31 grudnia 2016 roku).

W latach 2014-2016 liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej przyjmuje tendencję spadkową. W roku 2016 Ośrodek obsługiwał o 65 rodzin mniej niż na przestrzeni roku 2014.

212 rodzinom udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej. W rodzinach tych żyło **515** osób.

Tabela Nr 4. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2014-2016 (świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM).

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2014	306	763
2015	276	673
2016	241	556

Źródło: dane GOPS w Porąbce.

Analizując strukturę rodzin objętych pomocą obserwuje się spadek liczby rodzin z dziećmi ze **127** rodzin w 2014 do **87** w roku 2016. Wśród tego typu rodzin dominują rodziny z jednym i dwójką dzieci. Wpływ na powyższy spadek może mieć między innymi wypłacane świadczenie wychowawcze (500+), jak również dobra sytuacja na rynku pracy. Wciąż najliczniejszą grupę, podobnie jak w latach poprzednich (2011-2013) stanowią gospodarstwa jednoosobowe. Na stałym poziomie w analizowanym okresie utrzymuje się liczba rodzin emerytów i rencistów. Są to najczęściej rodziny jednoosobowe i dwuosobowe.

Tendencją w strukturze wydatków na świadczenia pomocy społecznej jest wzrost kwoty świadczeń dotyczących odpłatności Gminy za pobyt mieszkańców w domu pomocy społecznej. Mając między innymi na względzie fakt starzenia się społeczeństwa oraz rosnące z wiekiem prawdopodobieństwo pogarszania się stanu zdrowia, należy spodziewać się dalszego wzrostu zapotrzebowania na pomoc instytucjonalną, jak też środowiskową, świadczoną dla osób starszych w miejscu zamieszkania.

Tabela Nr 5. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2014-2016.

Rok	zadania własne	odpłatność za domy pomocy społecznej	RAZEM
2014	986 538	189 867	1 176 405
2015	940 271	158 000	1 098 271
2016	921 799	235 676	1 157 475

Źródło: dane GOPS w Porąbce.

W 2016 roku głównymi przyczynami udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej było ubóstwo, zdiagnozowane aż u **71,37%** rodzin korzystających ze wsparcia, długotrwała (ciężka) choroba występująca u **61,4%** rodzin, niepełnosprawność zidentyfikowana u **51,87 %** rodzin oraz bezrobocie występujące w **45,64%** rodzin.

Problemem, który występował u **22%** rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej była *bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego*. Występowanie tej dysfunkcji wiązać może się z koniecznością przyznania rodzinie usługi asystenta rodziny. Jest to zadanie nałożone na Gminę *ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*.

Celem asystentury rodzinnej jest udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu ich problemów socjalnych psychologicznych oraz wychowawczych z dziećmi, wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, w tym poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych. Rolą asystentury jest także podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Skrajny kryzys w rodzinie może bowiem łączyć się z koniecznością zapewnienia dzieciom opieki w warunkach pieczy zastępczej oraz ograniczeniem lub odebraniem prawa do opieki nad dzieckiem. Na koniec grudnia 2016 roku Gmina Porąbka partycypowała w ponoszeniu kosztów umieszczenia w pieczy zastępczej **10** dzieci (**9** dzieci umieszczonych w rodzinnej oraz **1** dziecko umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej). Wydatki na to zadanie wyniosły łącznie **38 915,74 zł** (piecza rodzinna – 36 100,61 zł, 2815,13 zł – piecza instytucjonalna).

Równocześnie w tym okresie pomocy asystenta rodziny wymagało **9** rodzin.

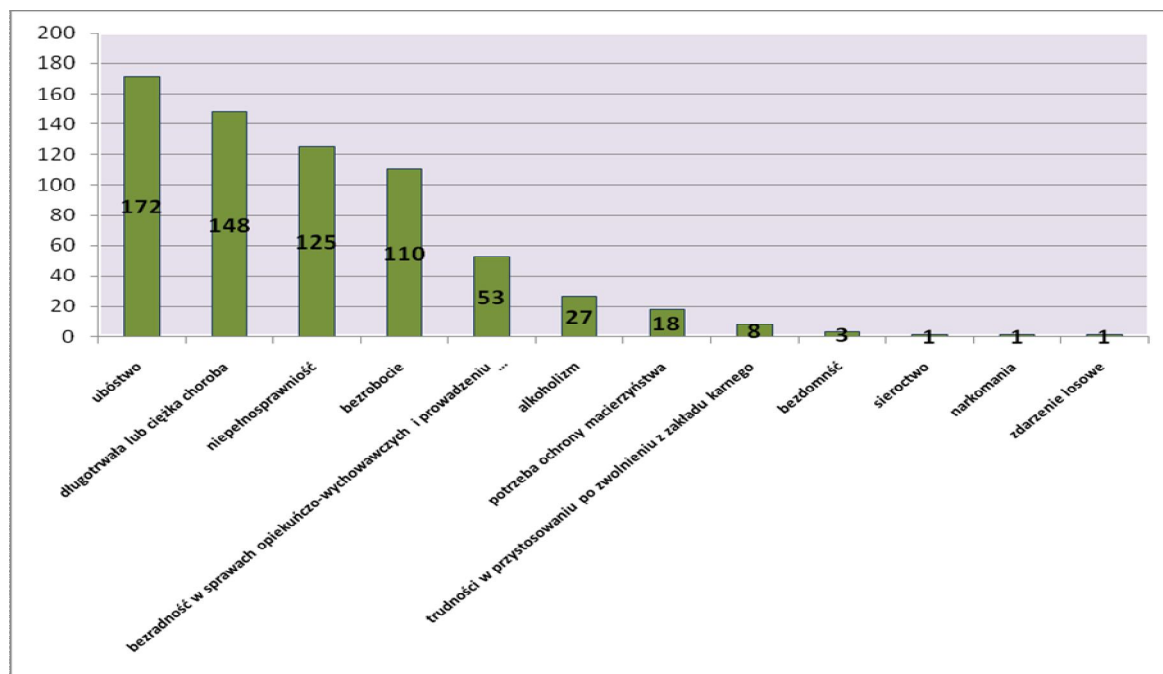
Tabela Nr 6. Typy rodzin objętych pomocą w latach 2014-2016.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Rodziny ogółem	324	282	245	815	687	572
o liczbie osób 1	131	120	116	131	120	116
o liczbie osób 2	60	46	44	120	92	88
o liczbie osób 3	46	44	26	138	132	78

o liczbie osób 4	44	40	33	176	160	132
o liczbie osób 5	27	21	12	135	105	60
o liczbie osób 6 i więcej	16	11	14	115	78	98
w tym rodziny z dziećmi ogółem	127	107	87	525	433	356
o liczbie dzieci 1	50	40	28	157	123	79
o liczbie dzieci 2	43	37	35	169	142	139
o liczbie dzieci 3	19	21	16	93	105	79
o liczbie dzieci 4	9	5	5	57	30	36
o liczbie dzieci 5	4	3	2	31	25	15
o liczbie dzieci 6	2	1	1	18	8	8
o liczbie dzieci 7 i więcej	0	0	0	0	0	0
rodziny niepełne ogółem	33	32	31	107	105	99
o liczbie dzieci 1	16	15	15	36	37	31
o liczbie dzieci 2	11	9	11	39	28	42
o liczbie dzieci 3	3	8	4	13	40	16
o liczbie dzieci 4 i więcej	3	0	1	19	0	10
rodziny emerytów i rencistów ogółem	63	63	61	123	123	105
o liczbie osób 1	26	24	29	26	24	29
o liczbie osób 2	21	22	22	42	44	44
o liczbie osób 3	11	13	8	33	39	24
o liczbie osób 4 i więcej	5	4	2	22	16	8

Źródło: dane GOPS w Porąbce.

Wykres Nr 4. Liczba rodzin objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce w 2016 roku ze względu na powód przyznania pomocy.

Uwaga: W jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn trudnej sytuacji życiowej, dlatego w wykresie suma liczb w słupkach nie jest równa całkowitej liczbie rodzin objętych pomocą.

Źródło: Dane GOPS w Porąbce zawarte w sprawozdaniu MPiPS-03 .

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych realizowane są przez Ośrodek zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, polegające na wspieraniu przez Państwo rodzin z dziećmi o niższych dochodach.

Świadczeniami rodzinnymi są obecnie:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- 5) świadczenie rodzicielskie.

Równocześnie ustawa zakłada, że w ramach środków własnych, na podstawie uchwały rady gminy, Gmina może przyznać zamieszkałym na terenie Jej działania osobom jednorazową

zapomogę z tytułu urodzenia ich dziecka, jak również, biorąc pod uwagę lokalne potrzeby w zakresie świadczeń na rzecz rodziny, może ustanowić inne świadczenia na rzecz rodziny. Próg dochodowy uprawniający do korzystania ze świadczeń rodzinnych to kwota **674,00 zł**, na osobę w rodzinie a w przypadku rodziny wychowującej dziecko niepełnosprawne – kwota **764,00 zł**.

W roku 2016 ze świadczeń rodzinnych w Gminie skorzystało **670** rodzin na łączną kwotę **3 152 128,22 zł**.

W ustawie z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zapisane zostały regulacje dotyczące świadczenia pomocy osobom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Zgodnie z nimi przez osobę uprawnioną do korzystania z funduszu alimentacyjnego rozumie się osobę uprawnioną do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł. Dane dotyczące wypłaconych w Gminie w 2016 roku świadczeń z funduszu alimentacyjnego pokazano w tabeli Nr 7.

Tabela Nr 7. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego na osobę uprawnioną w wieku:	Rok 2016
0-17 lat	270 433,00
18-24 lat	35 427,00
25 lat i więcej	0,00
Ogółem w zł.	305 860,00

Źródło: dane GOPS w Porąbce.

Kolejnym uzupełnieniem pomocy realizowanej w Gminie Porąbka na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej jest pomoc w formie dożywiania. Uchwałą NR XXXV/330/2014 Rady Gminy Porąbka z dnia 29 stycznia 2014 r. uchwalony został wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Program osłonowy w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” jest lokalnym programem pomocy społecznej w rozumieniu art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, dotyczącym realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14, art. 48 ust. 4, ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

Program został uchwalony w związku z ustanowieniem przez Radę Ministrów wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Wieloletni program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w cytowanym wyżej art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy o pomocy społecznej.

Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym

uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

W Gminie Porąbka Program koordynuje i realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi gminy (szkoły podstawowe, gimnazja, przedszkola) oraz szkołami lub przedszkolami prowadzonymi przez inne samorządy gminne albo podmiotami prowadzącymi szkoły lub przedszkola niepubliczne do których uczęszczają dzieci oraz młodzież z terenu Gminy Porąbka. Dane dotyczące liczby osób objętych Programem w 2016 roku oraz wysokości środków przeznaczonych na realizację Programu zawarto w Tabeli poniżej.

Tabela Nr 8. Realizacja Programu „Pomoc gminy w zakresie dożywiania”.

L.p.	Wyszczególnienie	2016
1.	Rzeczywista liczba osób objętych Programem	428
1.1.	w tym liczba osób korzystających: - z posiłku	114
1.2.	- zasiłku celowego	420
2.	Koszt Programu ogółem	238 993,00
2.1.	z tego: - środki własne	99 600,00
2.2.	- dotacja	139 393,00

Źródło: Dane GOPS w Porąbce.

Wsparciem rodzin jest ponadto wypłata świadczeń wychowawczych w ramach Programu „Rodzina 500 plus”. W 2016 roku do tego świadczenia uprawnionych było w Gminie **1659** dzieci. Kwota wypłaconych świadczeń wyniosła **6 967 031,90 zł**.

2.3. Zasoby kadrowe i instytucjonalne w obszarze wspierania rodziny i dziecka.

Niezbędnym do skutecznej i właściwej realizacji pomocy na rzecz rodziny i dziecka jest posiadanie dostosowanego do potrzeb mieszkańców zaplecza instytucjonalnego i kadry realizującej poszczególne zadania.

Kluczową rolę w tym systemie pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce. Świadcząc pomoc społeczną winien realizować jej podstawowy cel, którym *jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości*. Jego działania winny zmierzać do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W 2016 roku kadrę Ośrodka stanowiło **15** osób (14,75 etatu) w tym **6** pracowników socjalnych pracujących w rejonach opiekuńczych oraz **2** pracowników wykonujących usługi opiekuńcze.

Istotnym uzupełnieniem działalności Ośrodka Pomocy Społecznej są 4 *Świetlice Środowiskowo – Integracyjne działające w Domu Kultury w Bujakowie, Domu Kultury w Czańcu, Dom Kultury w Kobiernicach oraz Dom Kultury w Porąbce*, stanowiącym jednocześnie siedzibę główną Gminnego Ośrodka Kultury w Porąbce.

Działalność na rzecz rodziny i dziecka o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym na terenie Gminy prowadzi także *Młodzieżowe Centrum Aktywności Twórczej w Czańcu*.

Ważną funkcję w zakresie wspierania rodziny i dziecka w Gminie pełnią *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Porąbce oraz Punkt Pomocy Rodzinie*, działający w ramach *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z siedzibą w Porąbce*, świadczący usługi konsultacyjne dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych, jak również pomoc prawną i psychologiczno-terapeutyczną.

Działalność upowszechniającą wśród dzieci i młodzieży sport oraz rekreację prowadzą, reprezentujące sektor pozarządowy: *Ludowy Klub Sportowy „Zapora” w Porąbce, Ludowy Klub Sportowy Czaniec, Ludowy Klub Sportowy „Sota” w Kobiernicach oraz Ludowy Klub Sportowy „Groń” w Bujakowie*.

Rozwijaniem i zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców Gminy zajmuje się *Gminna Biblioteka Publiczna w Porąbce z Filiami w Czańcu, Kobiernicach oraz Bujakowie*.

Istotnymi z punktu widzenia planowania pomocy na rzecz mieszkańców Gminy są też instytucje zlokalizowane poza Jej terenem.

Do instytucji tych należy w szczególności *Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej*, powołane do pełnienia w powiecie bielskim roli organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, współpracujące z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Porąbce między innymi w zakresie realizacji zadań wynikających z cytowanej powyżej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Działalność wspierającą rodzinę znajdującą się w kryzysie realizuje także *Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej*. Celem *interwencji kryzysowej* jest przywrócenie równowagi psychicznej oraz umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, jak też w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy.

W 2016 roku z pomocy *Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Bielsku-Białej* skorzystało **13** rodzin, w których żyło **35** osób.

Wśród zgłoszonych przez rodziny problemów znalazły się: przemoc w rodzinie (2 rodziny), przemoc ze strony obcych (1 rodzina), myśli samobójcze (2 rodziny), alkoholizm (3 rodziny), problemy dorastania (3 rodziny), problemy prawne (2 rodziny), problemy małżeńskie (1 rodzina), nerwica (1 rodzina), wydarzenia traumatyczne (2 rodziny), problemy emocjonalne (2 rodziny).

Ofertą pomocową o dużym znaczeniu dla dzieci i młodzieży oraz ich rodzin jest oferta Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Czechowicach-Dziedzicach oraz jej Filii w Bielsku-Białej. Poradnia zajmuje się:

- wspomaganiem wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży,
- podnoszeniem efektywności ich uczenia się,
- terapią zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych,
- pomocą w nabywaniu i rozwijaniu przez dzieci i młodzież umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej,
- pomocą uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowania

kariery zawodowej,

- pomocą nauczycielom i rodzicom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości i mocnych stron uczniów,
- prowadzeniem edukacji prozdrowotnej wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- wspomaganiem wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny,
- wspomaganiem wychowawczej i edukacyjnej funkcji szkoły,
- profilaktyką uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży,
- udzielaniem pomocy psychologiczno - pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka,
- opiniowaniem i orzecznictwem.

III. BADANIA DOTYCZĄCE POSTRZEGANIA PRZEZ MIESZKANCÓW GMINY PROBLEMÓW RODZINY.

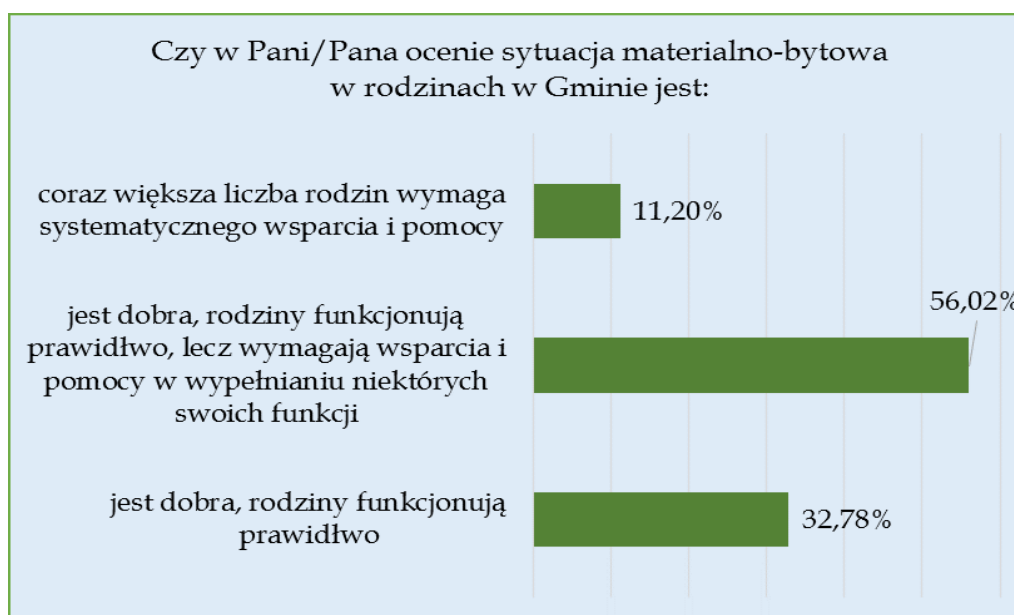
W grudniu 2016 roku na potrzeby niniejszego opracowania zostały przeprowadzone w szkołach na terenie Gminy Porąbka badania ankietowe wśród rodziców dzieci oraz młodzieży szkolnej, których głównym celem była nie tylko próba diagnozy występowania negatywnych zjawisk w rodzinie ale także postrzegania przez mieszkańców Gminy sytuacji rodzin i ich potrzeb. Koordynatorem przeprowadzonych badań był *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce*.

W badaniu wzięło udział **241** osób (**195** kobiet i **46** mężczyzn).

Respondentami byli mieszkańcy: Porąbki – **40** osób, Bujakowa – **87** osób, Czańca – **46** osób oraz Kobiernic – **68** osób.

Oceniając sytuację materialno-bytową rodzin w Gminie **32,78%** ankietowanych uważa, że sytuacja ta jest dobra a rodziny funkcjonują prawidłowo. Jednak aż **56,02 %** badanych podaje, że rodziny funkcjonują prawidłowo lecz wymagają pomocy w wypełnianiu niektórych swoich funkcji. **11,20 %** uważa, że systematycznego wsparcia i pomocy wymaga coraz większa liczba rodzin.

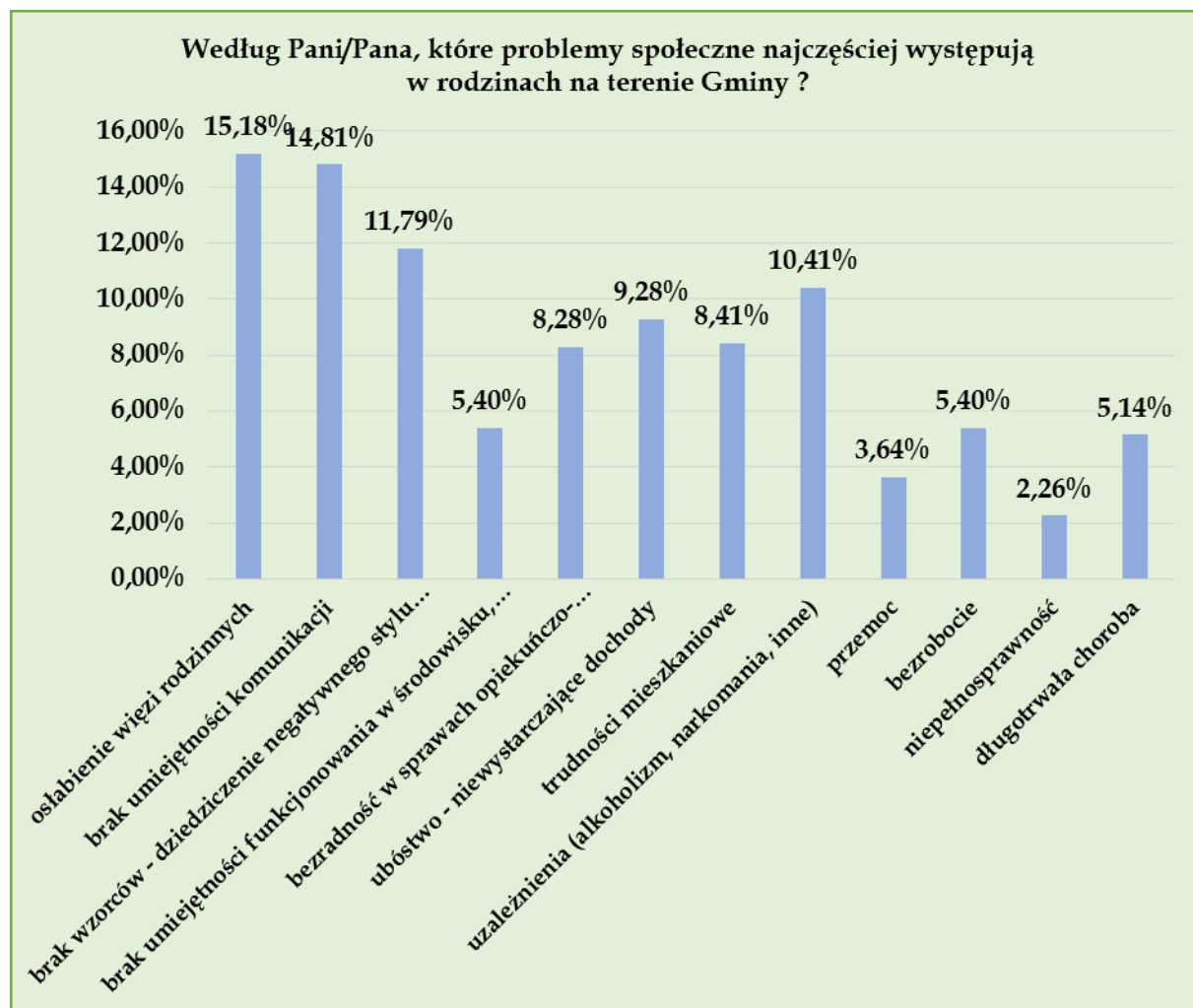
Wykres Nr 5. Postrzeganie sytuacji materialno - bytowej rodziny.

Źródło: badania ankietowe w środowisku lokalnym.

Według uczestników badania najczęściej występującymi w rodzinach problemami są: osłabienie więzi rodzinnych - **15,18%** odpowiedzi., brak umiejętności komunikacji (**14,81%**) oraz brak wzorców – dziedziczenie negatywnego stylu życia (**11,79%** odpowiedzi).

Wykres Nr 6. Problemy najczęściej występujące w rodzinach zamieszkujących w Gminie.

Źródło: badania ankietowe w środowisku lokalnym.

44,40% badanych uważa, że problemy występujące w rodzinach utrzymują się na tym samym poziomie od kilku lat, natomiast **36,50%** uważa, że mają one tendencję wzrostową.

Wykres Nr 7. Tendencje występowania problemów w rodzinach na terenie Gminy.

Źródło: badania ankietowe w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych do najistotniejszych przyczyn występowania problemów w rodzinach należą: uzależnienia (**15,52 %** odpowiedzi), zła sytuacja materialna (**15,32%**), kariera zawodowa rodziców, brak czasu dla dzieci (**14,73%** odpowiedzi) oraz konieczność wyjazdu za granice przez jednego lub obojga rodziców (**11,04%** wskazań).

Powyższe wyniki potwierdzają, że podobnie jak w kraju oraz wyraźniej uwidaczniają się zmiany modelu rodziny i jej funkcjonowania, polegające na odchodzeniu od tradycyjnych wartości rodziny na rzecz wartości indywidualnych.

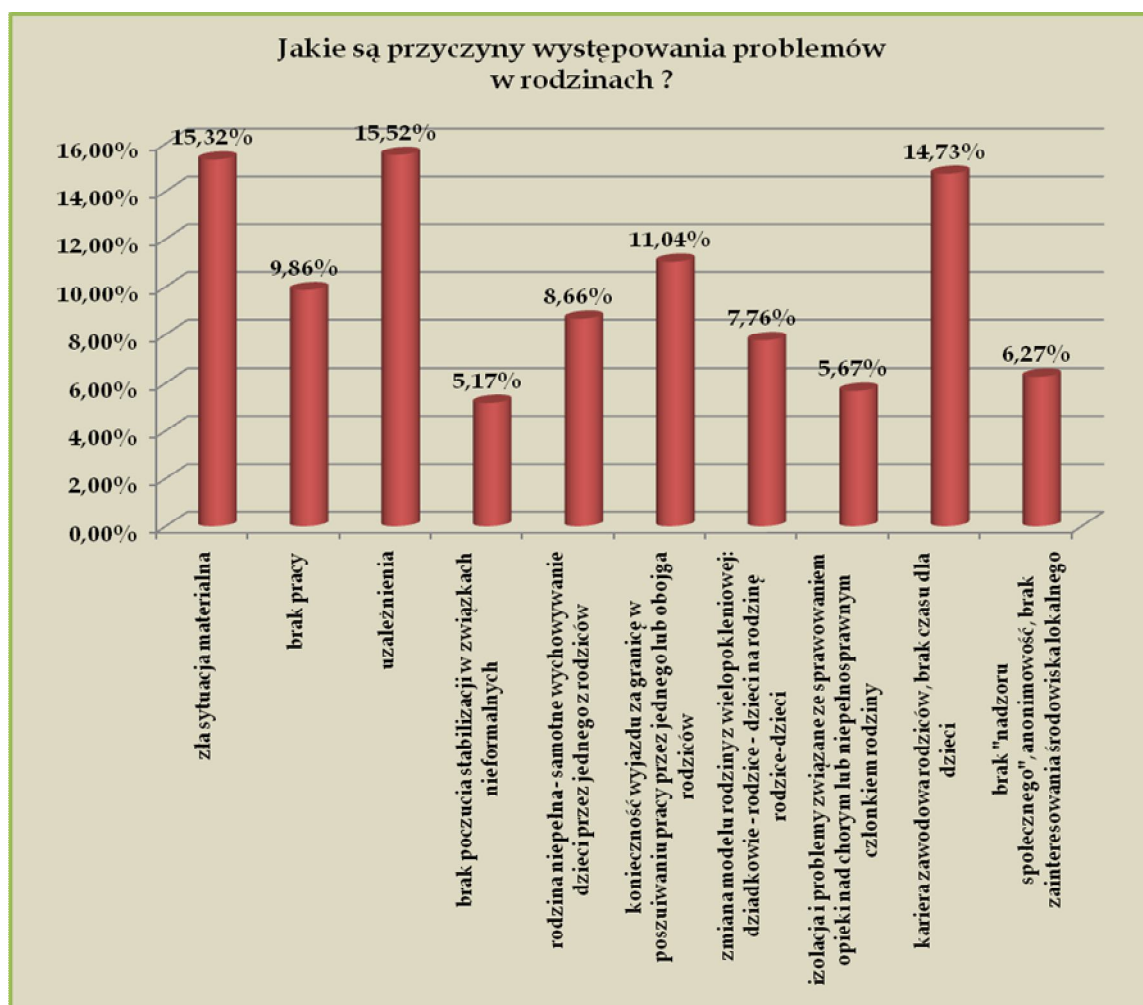
Przemiany te, ściśle związane ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społecznymi, gospodarczymi oraz politycznymi niejednokrotnie wywierają negatywny wpływ na funkcjonowanie rodzin. Chęć bycia wolnym i niezależnym, rozwój zawodowy, pragnienie zrobienia kariery oraz posiadania wielu dóbr, utrzymania wysokiej stopy życiowej,

powodują, że niewiele czasu pozostaje na życie rodzinne i zapewnienie odpowiedniej opieki wychowywanym dzieciom.

Konsekwencją powyższego jest osłabienie więzi rodzinnych, mogące prowadzić do takich patologii, jak sieroctwo społeczne (*pojawiające się m.in. w przypadku konieczności wyjazdu za granicę jednego lub obojga rodziców – 11,04% wskazań w przeprowadzonym badaniu*), agresja, alkoholizm, swoboda obyczajów.

Wydaje się zatem, że dom rodzinny zagrożony jest obecnie bardziej niedostatkiem prawidłowych więzi i relacji niż niedostatkiem materialnym (ubóstwem).

Wykres Nr 8. Przyczyny występowania problemów w rodzinach.

Źródło: badania ankietowe w środowisku lokalnym.

Pytaniem otwartym w przygotowanym kwestionariuszu ankiety było pytanie do respondentów *o wskazanie działań, które według respondentów należy podjąć w Gminie Porąbka w celu zapobiegania lub ograniczania występowania problemów w rodzinach.*

Na pytanie to odpowiedziało **74** ankietowanych, co stanowi **30,71%** wszystkich badanych.

Zgromadzone odpowiedzi są wskazówką dla instytucji zajmujących się wspieraniem dziecka i rodziny do planowania działań na rzecz środowiska rodzinnego w Gminie.

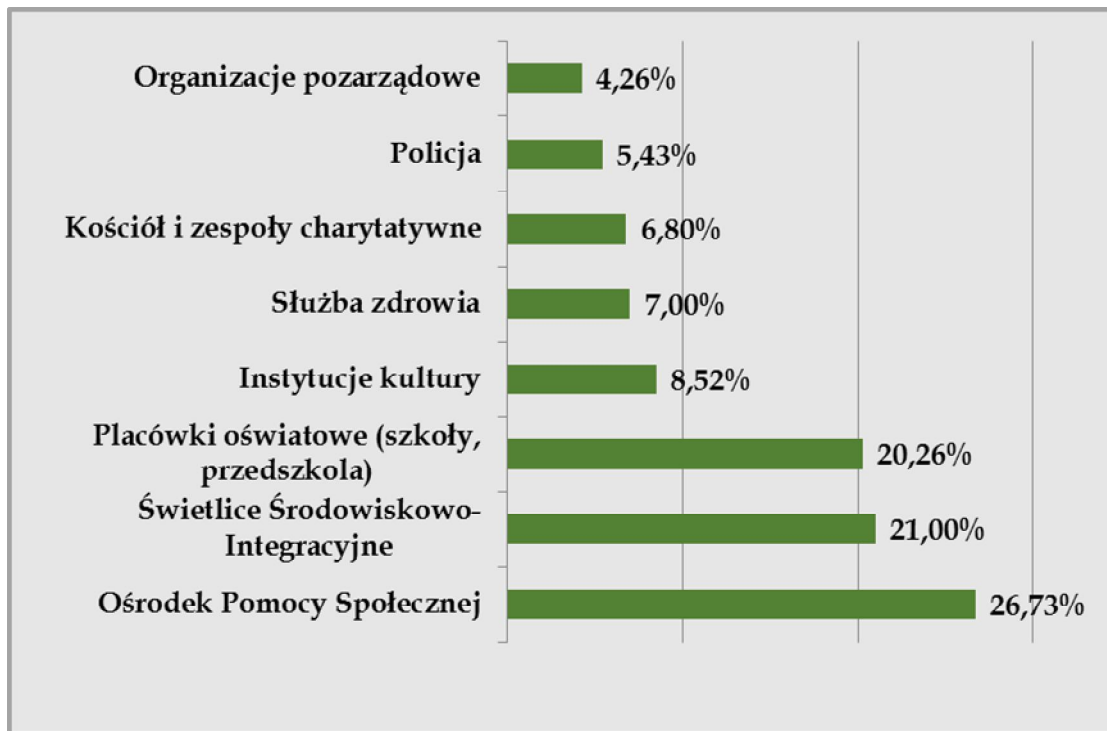
Zdaniem ankietowanych do zadań, które należy podjąć w Gminie Porąbka w celu poprawy sytuacji rodzin należą:

- ✓ Organizowanie terapii psychologicznej i pedagogicznej;
- ✓ Zwiększenie zainteresowania rodzinami ubogimi, samotnymi i chorymi niewydolnymi wychowawczo, jak również osobami samotnie wychowującymi dzieci;
- ✓ Zwiększenie liczby spotkań o charakterze kulturalnym dla rodzin;
- ✓ Podnoszenie kompetencji pracowników działających na rzecz rodziny;
- ✓ Wzrost wysokości świadczeń z pomocy społecznej;
- ✓ Organizowanie wyjazdów dla dzieci z rodzin ubogich;
- ✓ Organizowanie zajęć dla dzieci pozalekcyjnych oraz w okresie ferii i wakacji;
- ✓ Organizowanie zajęć rozwijających uzdolnienia dzieci i młodzieży w tym kółek zainteresowań;
- ✓ Zwiększenie bazy kulturalno-rekreacyjnej dla młodzieży i miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży (orliki, siłownie, świetlice, place zabaw);
- ✓ Wzrost kontroli w rodzinach (działania z urzędu) w szczególności w rodzinach z problemem alkoholowym;
- ✓ Zwiększenie dostępności do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- ✓ Udzielanie wsparcia w uzyskaniu mieszkania;

- ✓ Diagnozowanie przez Przedszkola i Szkoły problemów rodzinnych dotyczących dzieci i młodzieży przy równoczesnym podejmowaniu współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w rozwiązywaniu tych problemów;
- ✓ Organizowanie spotkań informacyjnych na temat możliwości korzystania z różnych form wsparcia;
- ✓ Propagowanie dobrych wzorców rodziny;
- ✓ Organizowanie grup wsparcia, szkół dla rodziców;
- ✓ Edukowanie rodziców w zakresie dokonujących się zmian społecznych (Jak nadążyć za dzieckiem? Jak przekazywać mu cenne wartości? Jak stać się autorytetem dla swojego dziecka?);
- ✓ Organizowanie działań zwiększających integrację międzypokoleniową (festyny, spotkania itp.);
- ✓ Realizowanie programów profilaktycznych w szkołach oraz uświadamianie dzieci i młodzieży o problemach wynikających z uzależnień;
- ✓ Organizowanie pomocy prawnej;
- ✓ Udzielanie pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia;
- ✓ Wspieranie w leczeniu uzależnień;
- ✓ Tworzenie indywidualnych planów pomocy dla rodzin.

Ankietowani pytani o wskazanie instytucji i organizacji, które ich zdaniem poprzez swoją działalność mogą przyczynić się do poprawy sytuacji rodzin najczęściej wymieniali Ośrodek Pomocy Społecznej (**26,73%** wskazań), Świetlice Środowiskowo-Integracyjne (**21,00%**) oraz Placówki oświatowe (szkoły i przedszkola (**20,26%** wskazań).

Wykres Nr 9. Instytucje przyczyniające się do poprawy sytuacji rodzin.

Źródło: badania ankietowe w środowisku lokalnym.

IV. CELE PROGRAMU.

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2018- 2020 jest:

***Efektywny system wspierania rodziny przeżywającej trudności
w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.***

Wyznacza się następujące cele operacyjne:

1. *Diagnozowanie i monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem oraz podejmowanie działań profilaktycznych.*
2. *Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodziny.*
3. *Zwiększanie dostępu do poradnictwa i innych specjalistycznych form wspierania rodziny.*
4. *Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwianie im powrotu do rodziny biologicznej.*
5. *Zwiększanie aktywności rodzin w zakresie samodzielnego rozwiązywania własnych problemów.*

Wyznaczone cele mają doprowadzić do przywrócenia prawidłowego funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i zapewnić prawidłowy rozwój wzrastających w tych rodzinach dzieci.

Cel operacyjny 1. Diagnozowanie i monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem oraz podejmowanie działań profilaktycznych.	
zadania	wskaźniki monitoringu
1. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i prowadzenie pracy socjalnej w rodzinach przeżywających trudności w tym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Liczba osób i rodzin objętych pracą socjalną.
2. Zwiększanie znaczenia roli asystentury rodzinnej	Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych

w procesie wspierania rodziny.	opieką asystenta rodziny.
3. W sytuacjach tego wymagających ustanawianie rodzin wspierających.	Liczba rodzin wspierających oraz liczba rodzin przez nie wspieranych.
4. Wspieranie rozwoju placówek wsparcia dziennego.	Liczba osób korzystających z placówek wsparcia dziennego.
5. Integrowanie i koordynowanie działań służb działających na rzecz dziecka i rodziny oraz rozwijanie ich współpracy.	Liczba podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny.
6. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz organizowanie wolontariatu na rzecz wspierania dziecka i rodziny.	Liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych w działania na rzecz dziecka i rodziny; Liczba rodzin objętych wsparciem organizacji pozarządowych; Liczba zaangażowanych wolontariuszy; Liczba rodzin objętych wsparciem wolontariuszy.
7. Organizowanie różnorodnych form wsparcia mających na celu wzrost społecznej świadomości znaczenia rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania (szkoły dla rodziców, grupy wsparcia dla rodzin, treningi kompetencji rodzicielskich itp).	Liczba zorganizowanych form wsparcia oraz liczba osób w nich uczestniczących.
8. Promowanie dobrych wzorców życia rodzinnego w tym modelu rodzinnego spędzania czasu wolnego poprzez działania edukacyjne, organizowanie środowiskowych imprez integracyjnych i kampanii informacyjnych.	Liczba działań o charakterze edukacyjnym, imprez środowiskowych i kampanii informacyjnych oraz liczba

	osób uczestniczących w tych przedsięwzięciach.
9. Wdrażanie projektów i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci.	Liczba projektów i programów; Liczba osób uczestniczących w programach.
10. Inicjowanie działań przeciwdziałających agresji, przestępczości i demoralizacji.	Liczba podjętych działań i liczba osób objętych działaniami.
11. Podejmowanie współpracy z placówkami służby zdrowia celem zapobiegania i niwelowania zagrożeń zdrowotnych dzieci.	Liczba podjętych działań i liczba osób objętych działaniami.

Cel operacyjny 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodziny.	
zadania	wskaźniki monitoringu
1. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba rodzin korzystających z pomocy; Liczba i kwota udzielonych świadczeń.
2. Realizowanie projektów i programów przyczyniających się do przeciwdziałania i zmniejszania poziomu wykluczenia społecznego wśród rodzin, dzieci i młodzieży, w tym finansowanych ze środków Unii Europejskiej.	Liczba realizowanych projektów i programów oraz liczba osób nimi objętych.
3. Podejmowanie i wspieranie podejmowania działań mających na celu zwiększenie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej (w tym finansowej) oraz wychowującym się w tych rodzinach dzieciom dostępu do dóbr kultury, sportu, wypoczynku i rekreacji;	Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem.
4. Wspieranie organizowania i organizowanie akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich.	Liczba akcji charytatywnych i liczba osób, która w ich wyniku otrzymała pomoc.
5. Organizowanie dożywiania dzieci z rodzin ubogich lub bezradnych w prowadzeniu gospodarstwa domowego.	Liczba dzieci objętych programem dożywiania.
6. Udzielanie pomocy w zabezpieczeniu potrzeb mieszkaniowych rodzin, w tym poprzez rozwój mieszkalnictwa socjalnego	Liczba osób, którym udzielono pomocy w tym poprzez możliwość uzyskania mieszkania z zasobów Gminy.

Cel operacyjny 3. Zwiększanie dostępu do poradnictwa i innych specjalistycznych form wspierania rodziny.	
zadania	wskaźniki monitoringu
1. Rozwijanie i wspieranie rozwoju pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej oraz poradnictwa rodzinnego.	Liczba udzielonych porad; Liczba osób, którym udzielono porady; Liczba zatrudnionych specjalistów.
2. Rozwijanie wybranych form pracy terapeutycznej z rodziną.	Liczba rodzin, które skorzystały z terapii; Liczba realizowanych form pracy terapeutycznej.
3. Zapewnianie dostępu do różnych form wsparcia rodzinom dotkniętym różnego typu uzależnieniami i przemocą.	Liczba placówek realizujących wsparcie na rzecz rodzin dotkniętych uzależnieniami; Liczba rodzin objętych wsparciem; Liczba specjalistów realizujących wsparcie.
4. Rozwijanie wsparcia rodziny i dziecka w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi.
5. Zwiększanie dostępu do leczenia specjalistycznego oraz rehabilitacji.	Liczba osób objętych leczeniem specjalistycznym i rehabilitacją.
6. Wspieranie dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć psychoedukacyjnych.	Liczba dzieci objętych zajęciami.

7. Rozwijanie oferty świetlic środowiskowo-integracyjnych.	Liczba proponowanych nowych form wsparcia.
8. Umożliwianie podnoszenia kompetencji zawodowych przez osoby zajmujące się wspieraniem rodziny, w tym przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny oraz podejmowanie działań zapobiegających zjawisku wypalenia zawodowego.	Liczba osób podnoszących kompetencje zawodowe.

Cel operacyjny 4. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz umożliwianie im powrotu do rodziny biologicznej.	
zadania	wskaźniki monitoringu
1. Partycypowanie w kosztach utrzymania dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	Liczba osób umieszczonych w pieczy zastępczej; Kwota środków przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu osób umieszczonych w pieczy zastępczej.
2. Opracowywanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.	Liczba opracowanych planów pracy z rodziną oraz liczba dzieci powracających pod opiekę rodziny biologicznej.
3. Udzielanie pomocy rodzicom biologicznym w utrzymaniu osobistych kontaktów z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej oraz motywowanie rodziców biologicznych do włączania się w proces decydowania o sprawach istotnych dla dziecka.	Liczba rodzin biologicznych utrzymujących regularny kontakt z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej.
4. Podejmowanie ścisłej współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.	Liczba podmiotów z którymi podjęto współpracę.

Cel operacyjny 5. Zwiększanie aktywności rodzin w zakresie samodzielnego rozwiązywania własnych problemów.	
zadania	wskaźniki monitoringu
1. Włączanie rodzin do udziału w projektach dotyczących aktywizacji społecznej i zawodowej.	Liczba zrealizowanych projektów; Liczba rodzin uczestniczących w projektach.
2. Motywowanie do korzystania z dostępnych form pomocy i wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową.	Liczba osób i rodzin podejmujących samodzielne działania w kierunku zmiany swojej sytuacji życiowej.
3. Wdrażanie projektów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci.	Liczba realizowanych projektów i liczba rodzin oraz dzieci nimi objętych.
4. Realizacja działań ukierunkowanych na: zwiększanie poziomu świadomości i odpowiedzialności rodziców za wychowanie dzieci.	Liczba podjętych działań.
5. Organizowanie spotkań informacyjnych na temat możliwości korzystania z różnych form wsparcia.	Liczba zorganizowanych spotkań i liczba osób w nich uczestniczących.

V. REALIZATORZY PROGRAMU.

Realizatorami zadań określonych Programem będą: Urząd Gminy w Porąbce, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Policja, Szkoły i Przedszkola z terenu Gminy Porąbka, Domy Kultury, Świetlice Środowiskowo-Integracyjne, organizacje pozarządowe i kościelne.

Instytucjami do współpracy będą między innymi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej, Sądy oraz kuratorzy sądowi.

VI. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU.

Zadania zaplanowane w *Gminnym Programie Wsparcia Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2018-2020* realizowane będą w ramach środków własnych Gminy Porąbka, budżetu państwa oraz pozyskanych z innych źródeł w tym z Unii Europejskiej.

VII. ADRESACI PROGRAMU ORAZ JEGO WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA.

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Porąbka, a w szczególności rodziny przeżywające trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym z innych powodów.

Wdrożenie *Gminnego Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Porąbka na lata 2018-2020* jest procesem, w realizację którego zaangażowane będą **wszystkie** osoby i podmioty, których aktywność wiąże się ze wspieraniem rodziny i dziecka, w szczególności *Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, instytucje oświatowe i ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe.*

Realizacja celów Programu będzie monitorowana w oparciu o wskaźniki określone w rozdziale IV oraz w oparciu o sprawozdania podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

Koordynatorem monitoringu Programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Porąbce. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Porąbce w terminie do dnia 31 marca każdego roku przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.